Miidhaa, Fokkinnaa fi Soba Shirkii-Seensa

Description

Dhugumatti Faaruun hundi kan Rabbiiti. Isa ni faarsina, ni gargaarsifanna, araarama Isa kadhanna. Sharriwwan nafsee teenyaa fi hamtuwwan hojiiwwan keenyaa irraa Rabbiin eeggamna. Nama Rabbiin qajeelche kan isa jallisu hin jiru. Nama Rabbiin jallise kan isa qajeelchu hin jiru. Rabbii Tokkicha shariika hin qabne malee dhugaan gabbaramaan akka hin jirre ragaa nan baha. Akkasumas, Muhammad gabrichaa fi Ergamaa Isaa taâ€™uu ragaa nan baha.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِۦ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسۡلِمُونَ ١٠٢

â€œ**Yaa warra amantan! Sodaa dhugaa Rabbiin sodaadhaa. Muslimoota taatanii malee hin duâ€™inaa**.â€• Suuratu Aali-Imraan 3:102

Dhugumatti Muslima taâ€™anii duâ€™uun milkaaâ€™inna guddaadha. Sababni isaas, namni Muslima taâ€™ee yoo duâ€™e qofa, adabbii (azaaba) Guyyaa Qiyaamaa jalaa nagaha baha. Muslima jechuun nama Rabbiif ajajamuu fi Isa qofa gabbaruudha. Namni osoo Rabbiif hin ajajaminii fi Isa qofa hin gabbarin duâ€™e, Guyyaa Murtii yakkamaa taâ€™ee Rabbiin wal qunnama.

إِنَّهُۥ مَن يَأۡتِ رَبَّهُۥ مُجۡرِمٗا فَإِنَّ لَهُۥ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحۡيَىٰ ٧٤

â€œ**Namni yakkamaa taâ€™ee Gooftaa isaatti dhufe, dhugumatti, isaaf Jahannamtu jira, achi keessatti hin duâ€™us, hin jiraatus.**â€• Suuratu Xaahaa 20:74

Kana jechuun namni Rabbitti hin amanne, Isaaf hin ajajamne fi Isaan ala wanta biraa osoo gabbaruu Guyyaa Qiyaamaa Isa qunname, nama kanaaf adabbii ibidda Jahannam ittiin adabamutu isaaf jira. Akka boqatuuf achi keessatti hin duâ€™u, jireenya gammachuus hin jiraatu.[1]

Namni Rabbitti amane, Isaaf ajajamee fi Isa qofa gabbaree Isa qunname immoo mindaan isaa kana fakkaata:

﴿وَمَن يَأۡتِهِۦ مُؤۡمِنٗا قَدۡ عَمِلَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَأُوْلَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلدَّرَجَٰتُ ٱلۡعُلَىٰ ٧٥
جَنَّٰتُ عَدۡنٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَاۚ وَذَٰلِكَ جَزَآءُ مَن تَزَكَّىٰ ٧٦﴾

â€œ**Namni muâ€™mina taâ€™ee [fi] hojii gaggaarii hojjatee Isatti dhufe, isaan sun sadarkaalee olâ€™aanootu isaaniif jira. Jannata qubsumaa kan jala ishii laggeen yaaâ€™antu [isaanif jira]. Achi keessa yeroo hundaa jiraatu. Kuni mindaa nama of qulqulleesseti.**â€• Suuraa Xaahaa 20:75-76

Kana jechuun namni qalbii isaatiin Rabbii isaatti amanee fi hojii gaggaarii hojjatee Guyyaa Qiyaamaa Isa qunname, Jannata yeroo hundaa turtu taate keessatti sadarkaalee olâ€™aanotu isaaf jira. Gamoowwanii fi mukkeen Jannata tanaa jala laggeentu yaaâ€™a. Isaan achi keessa abadii turu. Qananiin itti fufaan kuni Rabbiin irraa mindaa nama nafsee isaa xurii badii fi shirkii irraa qulqulleessee, Rabbiin qofa gabbaree fi Isaaf ajajameef taâ€™a. [2] Namni kuni nafsee ofii wanta Rabbiin dhoowwe hojjachuun hin xurreessine.

Wanti hundarra nafsee xureessu shirkiidha. Nama xurii kanarraa qulqullaaâ€™etu Guyyaa Qiyaamaa adabbii jalaa nagaha baha. Nabii Ibraahim (aleyh salaam) akkana jechuun duâ€™aayi akka godhe Qurâ€™aanni nuuf hima:

﴿وَلَا تُخۡزِنِي يَوۡمَ يُبۡعَثُونَ ٨٧ يَوۡمَ لَا يَنفَعُ مَالٞ وَلَا بَنُونَ ٨٨
إِلَّا مَنۡ أَتَى ٱللَّهَ بِقَلۡبٖ سَلِيمٖ ٨٩﴾

â€œ**Guyyaa isaan kaafaman na hin salphisin. Guyyaa qabeenyi fi ilmaanis homaa hin fayyanne. Nama qalbii qulqulluun Rabbitti dhufe malee**.â€• Suuratu Ash-shuâ€™uraaâ€™i 26:87-89

Lugaa keessatti salphinni hiika adda addaa qaba:
Hiikni 1ffaan-Sharrii, balaa, adabbii fi musiibaa keessatti kufuu
Hiikni 2ffaanâ€“ wantoota fokkuun, badii fi yakkaan ifatti saaxilamuu
Hiikni 3ffaan: sababa xiqqeenyaa fi salphinni namatti buâ€™eef garmalee qaanaâ€™u ykn saalfachuu. [3]

â€œGuyyaa isaan kaafaman na hin salphisin.â€• Kana jechuun Yaa Rabbii! Guyyaa Qiyaamaa uumamtoonni Murtiif kaafaman san na hin adabin, na hin salphisin.
Guyyaa Qiyaamaa qabeenyis taâ€™ee ilmaan nama hin fayyadan, nama qalbii qulqulluun dhufe malee. Qalbu saliim (qalbiin qulqulluun) qalbii wantoota badoo lama irraa qulqulluu taatee fi wantoota gaggaarii lamaan ibsamteedha.[4]

Wantoonni babbadoon lama:
1ffaaâ€“ wantoota iimaana faallessan kanneen akka kufrii, shirkii, shakkii fi nifaaqa irraa qulqulluu taâ€™uu.
2ffaaâ€“ Shahwaata irraa qulqulluu taâ€™uu- kana jechuun fedhii lubbuu badaa fi qullaa hordofuu irraa qulqulluu taâ€™uudha. Kanneen akka badii gurguddaa. Fakkeenyaf, bidâ€™aa (wanta haarawa amanti keessatti uumuu), zinaa, hanna, lubbuu haqa malee ajjeesu, qabeenya namaa haqa malee nyaachu fi badiwwan biroo. Ammas, amaloota badaa akka riyaa (na argaa), of tuulu fi kkf irraa qulqulluu taâ€™uudha.

Wantoota gaggaarii qalbiin qulqulluun ittiin ibsamu qabdu
1ffaa- Iimaana-kuni dhugaan amanuu, ikhlaasa, sodaa Rabbii, Isa jaallachuu fi hojiiwwan qalbii biroo kan hammatuudha.
2ffaaâ€“ Shariâ€™aa hordofuun hojii gaggaarii hojjachuu- wanta dirqamaa fi jaallatamoo shariâ€™aan Islaamaa itti nama ajaje hojjachu. Fedhii fi yaada ofiitiin osoo hin taâ€™in akkaataa shariâ€™aan itti nama ajajeen hojjachu. Jecha biraatiin, Ergamaa Rabbii (SAW) hordofuu.

Kanaafu, namni qalbii isaa kufrii, shirkii, nifaaqa, shakkii fi badiiwwan gurguddoo biroo irraa qulqulleessee fi iimaanaan of faayee Guyyaa Qiyaamaa dhufe, qabeenya karaa Rabbiin hayyameen argachuun karaa kheeyri irratti baasetti ni fayyadama. Qabeenya kana karaa halaalaatiin argatee karaa kheeyrii irratti yoo baase, Guyyaa Qiyaamaa mindaa (ajriitti) ni fayyadama. Haaluma kanaan, ilmaan isaa Islaama irratti yoo guddise, mindaa ifaajee isaa galmee isaa keessatti ni argata. Duâ€™aayi ilmaan isaa isaaf godhan irraayyis ni fayyadama.[5] Kanaan alatti, namni kufrii, shirkii, nifaaqa irraa of hin qulqulleessin, qabeenyaa fi ilmaan isaatirraa homaa hin fayyadamu.

Aayaata armaan oli irraa akkuma hubannu, milkaaâ€™inni namaa shirkii irraa qulqullaaâ€™u irratti hundaaâ€™a. Namni shirkii irraa yoo of hin qulqulleessin, balaa fi adabbii guddaatti kufaa jechuudha. Kanaafu, waaâ€™ee shirkii fi miidhaa isaa beekuu fi garmalee of eeggachuu barbaachisa. sammubani.com irratti waaâ€™ee shirkii fi hiika isaa ilaalle jirra. Shirkiin faallaa tawhiidati. Tawhiida jechuun Rabbiin Tokkichoomsudha. Shirkiin immoo Rabbitti waa qindeessudha. Dabalataan barruu tana ilaalun ni dandaâ€™ama: http://sammubani.com/2020/04/03/hiika-shirkii/#more-14195

In sha Allah miidhaa shirkii kutaa itti aanu keessatti ilaalu itti fufna.

Kitaabban wabii:
[1] Tafsiiru Muyassar-316
[2] Tafsiiru Muyassar-316
[3] Maâ€™aariju at-tafkuri wa daqaaâ€™iqu at-tadabburi 8/634, Abdurahman Habanka
[4] Bidaaâ€™u tafsiir 2/275-276, Imaamu ibn Al-Qayyim
[5] Maâ€™aariju at-tafkuri wa daqaaâ€™iqu at-tadabburi 8/634, Abdurahman Habanka

Date Created
June 3, 2020
Author
admin